

תקפו פאת ראשכם ולא תשחית את פאת זקנך: כח ושרט לנפש זקנם לא יגלחו ובבשרם לא יגלחו

(4) זרק חכמה (כ"ב ק"ג) (3) ספר חינוך

דלא מצאנו על מצוה, שהבורא יעשה סייג בטבע, לבד על עריות עשאה ההשגחה שינוי בטבע, שהנשים אין להן זקן⁸. ויעויין נזיר על קרא דלא ילבש גבר וכי⁹, וזה סייג לעריות¹⁰. אמנם שער הראש מצאנו באותו

משרשי המצוה, מה שכתבנו במצוה הקודמת, להרחיק כל ענין עבודה זרה, וזה גם כן היה מנהג פמרי עבודה זרה להשחית פאת זקנם. ועוד

ואינו חייב עד שיטלנו בתער רבי איעזר אומר אפילו לקטו במלקט או ברהיטני חייב: גמ' תנו רבנן (כ"ב) לא יקרחו יכול אפילו קרח ארבע

(7) אין פה

ת"ל לא תשחית. ומספרים אין משחיתים שאין מוחכין שיער כלל עיקר כתער: גילוח שיש בו השחתה. דרך לגלח זו ומשחית והיינו תער לכל רהיטני משחית ואין דרך לגלח זו ומספרים מגלחין ואין משחיתים: אי

(6) חייב על הראש: מחוי רב ששת בין פירקי (6) רישא: ועל הזקן שתיים מכאן ושתיים מכאן ואחת מלמטה: מחוי רב ששת בין פירקי (3) דיקנא: דבי בתער: ת"ר ופאת זקנם לא יגלחו (6) יכור אפי' גלחו במספרים יהא חייב ת"ר לא תשחית אי לא תשחית יכול אם לקטו במלקט ורהיטני יהא חייב תלמוד לומר לא יגלחו הא כיצד גילוח שיש בו השחתה הוי אומר זה תער:

(8) חכמה היא צדקה

חמש. ואינו חייב עד שיגלחנו בתער שנאמר ולא תשחית את פאת זקנך גילוח שיש בו השחתה. לפיכך אם גלח זקנו במספרים פטור. ואין המתגלח לוקה עד שישיע. ואשה מותרת להשחית זקנה אם יש לה שיער, בוקן. ואם השחיתה זקן

(10) חייב על הזקן

אומר זה תער. וכן הלכתא ומשורת הדין כל שהוא במספרים אפילו כעין תער מותר, אבל מדת חסידים שלא לעשות כן מפני חשד הרואים, וכן ראוי לעשות. ועוד אמרו

(11) חייב על הזקן

י' אינו חייב על השחתת פאות הזקן (11) אלא בתער (12) אבל במספרים מותר אפילו בעין תער: הגם (13) ומכל מקום מותרין כשמשפטים במספרים שיעשה (ניקף) [היקף] הגילוח בחלק העליון מן המספרות ולא נחמתן פן יעשה הכל עם חלק המחתון והוי כתער (14) מיכיו נראה (15) דתחת (16) הגרון אין למוש בזה הואיל ואינו (עוקר) [עיקר] (17) מקום הפאות: יא פאות (הראש) [הזקן] (18) הם חמש (19) ורבו בהם הדעות (20) לפיכך ירא שמים יצא את כולם ורא עכיד תער (21) על כל זקנו (22) בלל: (הגה) (23) ואפילו תחת הגרון:

(13) תאריך חזק ספר

משונה מנהג גויים. ומכ שרמם לספרי מקובלים שכתבו שלא נכשע ידים זדקני כלל — אין לי עסק בנסתרות, אבל מהם ומכוננים הוחרס כראשם לגמרי בכל ארץ חטאי שכל חכמי מגולחי זקן ומתלים צאילין גדול ר מנחם עזרי צל עשרה מאמרות אזי המקובלים שבוא כיה מגולח מצלי השחיר שער א', וכן כעיד עליו הישיר מקאנדיא צאילים שלו, וכיה אומר שפיי חכמי המקובלים אין חזק לרצן ראויה לכן, ומכ אחריו זמכ שאין לי יד ושם זו, כי ממש לית מאן דחש לדברי ר' ח' צדק, והמחמיר קדוש יאמר לו והמקיל לא יאמר עליו מקור משחת ח'יו. כללו של דבר, כל מה

(12) חייב על הזקן

שבזה אין המספרים נוגעין בכשר כלל. והארי' ז"ל [שער המנוח פרשת קדושים] לא היה מגלח כלל לא בתער ולא במספרים לא בשום מקום כלל, וזלח בשיער שעל השפה המעכב האכילה היה חותך במספרים. גם היה נוהג (14) שלא ליגע בזקנו, שמה יעקר ח"ו (שתיים) [אחת] משערותיו ונמצא פוגם ועוקר צינור אחד ח"ב. אבל הש"ך [ס"ק ז] מפס

(14) חייב על הזקן

זקנם גם ליפוי, ואלו שאין מספרין כלל אף לא שערות אחדים מזקנם הוא מצד חומרת הארי' ע"פ הקבלה שהובא בבאה"ט יו"ד סימן קפ"א סק"ה ומחמירין אף בחו"ל, אבל אין זה מדינא ומשמע שכל גדולי עולם חכמי הצרפתים והאשכנזים הראשונים לא חשבו לזה,

(15) חייב על הזקן

ראיתי כמה חסידים הנוהגים שאם נתלש להם משערות הזקן נזהרין בו ביותר שלא לזורקו, ומניחים אותו בתוך ספר קודש, ואני תמה היאך נחיר להם הדבר, והלוא משתמשים בספר קדוש להחזיק שערות, שגניזת השערות אינו אלא מנהג חסידות בעלמא, ומזלזלין באיסור גמור להשתמש בכתבי קודש, ושמעתי על כמה אדמו"רים שנהגו כן, אבל אנו הדיוטות אין לנו ללמוד מהם וממעשיהם שאולי

(17) חייב על הזקן

פולק לא צאו לכלל זכ. והכח זה צריך וזכין כי חילו כיה תמלח מנהגו צאסור כיה משום חוקי הגויים, אבל אחר שכבר נכחו ישראל לגלח, הו אין זו שום נדוד ופקפוק כלל אפילו ריח איסור אין זו,